

Florio den 2 April

Egen min Mary!

För en par timmar sedan fick jag ditt bref af den 20 Mars, Nr. 30. Tack skall du hafva min egen älskling att du skrifer så ofta, det behöfs nog, ty här är grymt tråkigt. Småttingarna ser jag hafva varit litet sjuka, men tyckas åter vara friska. Du sjelf är ju alltid frisk, min egen raska hustru, och har ej heller skäl att vara orolig, ty här är ej så farligt sjukligt, att man ej med iakttagande af någon försiktighet bör gå fri. **Det ledsammaste** af allt är att vi ännu ej hafva någon aning om när vi slippa härifrån, derom talas ej ens mera, men nog hoppas vi ändå alla att i April vara hemma.

Käraste min Mary, jag har alldeles tappat bort räkningen på mina bref, men nog har jag skrivit många härifrån Florio, och flere hafva bordt komma både fort och säkert fram. Ett bref skref jag med Etter som reste till Hfors, ett annat för mera än två veckor sedan med Alfthan, och i dag eller i morgon borde du fått ett bref, som jag skref med Dr Win ter med hvilket följde 10 half imperialer. Du skrifer att ~~du~~ så gerna skulle komma och möta mig till Petersburg. Du kan tro min egen vän, att jag räknar dagarna till jag åter får omfamna dig, och så mycket på mig beror, ej skulle vilja skänka efter en enda dag. Jag hade derföre ämnat bedja dig komma emot mig till Pburg, men tyckte det var oförståndigt, emedan vi troligen blifva så upptagna af våra kompanier, att många timmar af dagen ej blifva lediga. Men det lär väl ändå ej kunna aflöpa annorlunda än att du kommer, då vi båda önska det. Jag skall derföre telegrafera så snart jag kommer till Ryssland, och du har alltid god tid att bereda dig till resan, emedan vi åtminstone behöfva två veckor till Pburg.

Detta är likväl allt planer, som kanske ej så snart realiseras, så det är häst att ännu ej tänka så mycket derpå. I går telegraferade jag till dig från Constanti-nopel, och skall hvarje vecka afsända ett telegramm, så är du väl lugnare. Bed du Armfelt ursäkta besväret jag gör honom, och tacka honom på förhand för hans älsk-värdhet.

I dag sitter jag vid ordentligt bord och skrifer, det kommer sig deraf, att flere flyttat ut. Procopé (öfversten) och Wahlberg hafva bosatt sig i tält, Willus bor i ett skildt rum, så att vi endast är fem kvar. orsaken dertill är litet ledsam, Willus har nemligen god början till tyfus, Procopé är ej heller frisk, dessutom lida flere af häftig diarrhé, men kom ihåg att dessa underrättelser endast äro för dig. Alla gardes fruarna duga ej till militär fruar, de skulle få dändimpen endast de hörde att deras män hade ondt i magen. Särdeles sjukligt är det ej vid

den 2 April, forts.

bataljon, af 750 man, ungf. 40 sjuka, endast hos mig hafva tvenne dött, Tuominen och en rekryt. Wahlberg är mycket öm om de sjuka, och försöker att hålla dem hemma, ty på lasarettet bredvid oss är det ett elände, endast två läkare och två **fältläkare** på några hundra sjuka. Jag har varit alldeles frisk, sedan jag blef af med min mask, men var så svag och eländig, att jag en hel vecka fick ligga stilla. Som du vet af mitt telegram har jag varit trenne dagar i Constantinopel, och var särdeles nöjd med min resa, för hvilken jag skall försöka redogöra så gott jag kan. Om lördagen red jag med Andelin och Pippi, alla i civila kläder, men i fetz, till Stefano, . Der stego vi på en ångbåt, och så bar det af i det herrligaste väder till Stamboul. Ångbåten reste hela tiden längs med kusten, och lade till vid flere bryggor, så att vi tillslut var packade som sillar, mest turkiska soldater. Kl 9 på morgonen lade vi till vid bron utanför Gyllene Hornet, åkte per jernväg genom en tunnel, och hamnade på hotel Constantinopel vid Grande Rue de Pera. Så snart vi fått en dragoman, begåfvo vi oss till stora Bazaren i Stamboul, för att göra uppköp åt våra fruar. Den gör verkligen skäl för sig att vara den största bazar, ty der kunde man lätt tappas bort. Der promenerade vi hela förmiddagen, och kommo underfund med att handelsmännen ansågo ryska officerare för millionärer. Der var ett prutande värre än i Apraksin dvar (?), hälften slogs af genast, och sedan ännu en bit. Några synnerligt vackra saker fanns det just ej, utom broderade fruntimmers plagg, mest turkiska. Derifrån gjorde vi en tur med kaik på Bosporen, och njöto af den herrliga utsigten, men jag hade varit nöjd om der funnits mindre med båtar. Det var ett ideligt ropande och väjande, ångbåtar och kaiker formligen korsade hvarann, och det behöfdes roddarens stora vana, för att ej stöta ihop, i synnerhet som de otaliga turkiska marin sluparne ej generade sig det ringaste. Kl. 6 åto vi en god middag, sex rätter med vin och kaffe för 6 fr., och det för första gången under sju månader på ett rent och prydligt värdshus. Jag formligen njöt både af maten och det rena duktyget. Sedan vi hvilat oss en stund på hotellet, begåfvo vi oss till theâtre Ottomane, der vi sågo la fille de Mme Angot, och det till på turkiska språket. De spelade illa, sjöngo likaså, utom Ange Pitou, ett fruntimmer, och lokalen var högst miserabel. Under mellanakterna gingo vi upp i öfre våningen, der det spelades roulette hvilket nästan tycktes vara hufvudsaken. Bordet var omgifvet af ryska officerare, som med god smak förlorade sina guldpennningar. Under sista akten begåfvo vi oss till ett kaffée chantant midt öfver gatan, och der var bra mycket roligare. Lokalen var snygg, med en logerad, större än Arkadia, hela salongen fullsatt med små bord, och ingen entrée betalades. Särdeles vackra unga damer fransyskor, engelskor, tyskor etc. uppträdde och sjöngo både operor och kupletter mest de senare med thy åtföljande **Cou-Cou** under ihållande bravo och dacapo. Publiken bestod mest af ryska, turkiska och engelska officerare, en egen blandning nog.

den 2 April, forts. 2

Engelsmännen voro mest lifvade, isynnerhet när en engelska sjöng, då de alla med full röst föllo in i refrängen. Buketter bjöds ut hela tiden, och det regnade formligen af dem, ehuru de presenterades de värda sängerskorna mera oförsigtigt, med en fart så de lätt kunnat blifva omkullslagna. En trappa upp fanns naturligtvis äfven en roulette, der alla lediga sängerskor gjorde les honneurs, och hela tillställningen var för att locka folket dit upp. Kl 2 på morgonen slutades föreställningen med tablåer, 9 fruntimmer på en rund skifva, som sakta svängde sig omkring. Damerna voro vackra, ej besvärade af några kläder, och sjelfva tablåerna väl arrangerade. En stund derefter låg jag i en ordentlig säng med lakan, det var en bra stor njutning, ja nästan den största af alla jag hade i Constantinopel.

Följande morgon kl. 8 voro vi uppe, spatserade åter ut till bazaren, intogo en god frukost, och reste af till Skutari, i Mindre Asien. Stora ångbåtar underhålla förbindelsen, och äro ständigt fullpackade med människor, fruntimmren af en vägg skilda från herrarne. Sjelfva Skutari var smutsig och uppfylld af flyktingar, vi togo en vagn och reste upp till ett berg, Bourgourlu, ungf. 5 verst inåt landet, derifrån vi hade en gudomlig utsigt öfver Bosporen, Constantinopel, Marmara hafvet ja en strimma af Svarta hafvet syntes. En vänlig imam bjöd oss stolar och ett glas vatten, och tycktes ej vara det ringaste ledsen på ryssarna. På berget plockade jag medföljande blommor, som du kan gifva åt Majsu, istället för blommorna hon skickade mig. Sedan vi hvilat ut, reste vi åt Marmara hafvet till, följde längsmed stranden till Bosporen och åter per ångbåt till Pera, der vi togo kaik och rodde längsmed Bosporen förbi Dolma Bagtche, som verkligen förtjenar att ses. Vid en af strandportarna låg en liten ångslup med ryska matrosar, som fört storfursten på visit till Sultan. Jag skulle helst hela dagen liggat i en båt på Bosporen, luften var så frisk, ehuru det var nästan spegelblankt, men magen sade till att det var middag. Efter middagen uppfyllde vi ett löfte vi i Hfors på skämt hade gifvit några vänner, att dricka en tuting på Gyllene Hornet. Andelin preparerade tutingen på hotellet och den dracks midt på hornet utanför Maria ministerium. När jag proponerade skålen och tagit mig en klunk, hurrades det plötsligt på alla kringliggande turkiska krigsfartyg, jag tyckte våra vänner voro nästan för uppmärksamma, men upplystes om, att vid solnedgången det alltid ropas "lefve Sultan", det passade annars rätt väl den gången. Hrefrån begåfvo vi oss åter på theatern och sågo "la belle Hélène", äfven den på turkiska språket, men spelad med ett lif, som gjorde artisterna största heder. Sebastian Etter satt bredvid mig, civilt klädd, såg ut som en rysk officers betjent, och beklagade sig med en jemmerlig ton öfver att vi skulle få ett nytt krig, jag kunde endast trösta honom med att det troligtvis skulle räcka längre än det första. Efter theatern åter till Concordia och kl. 3 i den sköna sängen, som allt ännu bjöd på nyhetens behag. Följande dag, reste vi ut till en svensk kanonbåt, med hvars officerare vi blifvit bekanta, de skulle lyfta ackar för att fara hem till Sverige. Hrefter besågo vi några mos-

Den 2 April, forts. 3

keer och andra märkvärdigheter såväl i Pera som Stamboul, men mitt bref börjar redan bli för långt, så jag får lemna beskrifningen derom tillswidare. Kl. 6 reste vi per jernväg ut till Florio, och voro rätt nöjda att åter vara hemma. Här hålla alla på att bli på dåligt humör, men det kan ej gerna vara annorlunda. Du må ej tro att här är hvarcken skönt eller trefligt. Trakten omkring är fullkomligt kal, endast i närheten af Florio finnas träd, men äfven de utan blad, gröna gräsmattor finnas ej, ja man skulle ej tro att det är April. Hafvet är det enda som är vackert, jag ligger äfven ofta och masar mig i sanden, och har plockat en hel påse med snäckor och stenar åt Majsu och Vicku.

Nej, nu får jag verkligen lof att sluta. Mätte jag snart få komma till min egen älskade Mary, som kan vara öfvertygad om, att jag är idel längtan. Helsa far och mor, Anna och Kolja, som ej skrifvit, och kyss alla de små många gånger. Skrif du per Odessa, San Stefano, men ej poste restante, nog hinner jag väl ännu få svar på detta bref.

Adieu min egen älskling, håll modet uppe ännu en tid, så får jag se dig frisk och blomstrande, som det anstår Kustö rosen. Otaliga kyssar i förskott, på de mångtusende du får när vi träffas i Pburg.

Au revoir

din Eugène